SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:222

av Kjell-Arne Ottosson (KD)

Stärkt ställning för markägare i minerallagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att översynen av minerallagen omfattar stärkt inflytande, rättssäkerhet och ersättningsskydd för berörda markägare vid prospektering och mineralutvinning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver en konkurrenskraftig gruvnäring. Mineral och metaller är viktiga för industrin, klimatomställningen och vår försörjningsberedskap. Tillståndsprocesserna behöver vara effektiva och förutsebara, samtidigt som höga miljökrav och hänsyn till berörda människor upprätthålls.

Gruvnäringens betydelse får dock inte innebära att den enskilde markägarens intressen ges för liten vikt. Prospektering och planer på mineralutvinning kan skapa långvarig osäkerhet om möjligheten att använda och utveckla den egna fastigheten. För markägaren handlar det både om ekonomiska värden och om mark som ofta har brukats och förvaltats inom familjen i generationer. Regeringen har under mandatperioden 2022–2026 tagit initiativ till en översyn av koncessionsprövningen och

mineralersättningen. Det är välkommet! Reformarbetet behöver samtidigt tydligt omfatta markägarens ställning genom hela processen, från undersökningstillstånd till eventuell gruvdrift. Översynen bör pröva hur markägare kan få tidigare och tydligare information, bättre möjligheter att påverka planerade åtgärder och ett starkare skydd mot oproportionerliga intrång. Även ersättningsreglerna behöver granskas, inklusive hur skador, intrång och eventuell värdeminskning hanteras.

Regelverket måste skapa en rimlig balans mellan samhällets behov av mineraler och den enskildes äganderätt. Ett stärkt skydd för markägaren kan också bidra till större förtroende för prövningen och bättre lokal förankring för gruvnäringen.

Kjell-Arne Ottosson (KD)